

POPOTNIK.

List za šolo in dom.

Izhaja 10. in 25. dan vsakega meseca, ter velja za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. — Posamezne številke dobivajo se po 15 kr. — Na anonimne dopise se ne ozira. — Rokopisi in na oceno poslane knjige se ne vračajo. — Spisi in dopisi naj se blagovoljijo pošiljati (frankirani) uredništvu; naročnine, oznanila in reklamacije pa upravnilstvu: Reiserstrasse 8 v Mariboru. — Za oznanila plačuje se od navadne vrste, če se enkrat natisne 15 kr.

Vsebina. O poočitovanju pri računstvu. — Marka Fabija Kvintiljana govorniški pouk. — Botanični listi. — Poročilo o pošiljativah itd. — Dopisi. — Janez Glinšek. † — Razne stvari. — Natečaji. Inserati.

O poočitovanju pri računstvu.

(Spisal prof. L. Lavtar.)

(Dalje.)

Mi štejemo. Šteli so že nekdanj, štejejo še danes. In kateri izmed monografov in njih zastopnikov more reči, da ne šteje, kedar hoče poizvedeti, koliko jabelk je na kupu, koliko ljudi je zbranih itd. Pojte v šolo k najbolj žilavim zastopnikom Grube-jeve metode in opazujte, kako išče otrok, ki je n. pr. pozabil, koliko je $5 + 3$, rezultat! „Pokaži 5 prstov, in zdaj še 3; preštej torej, koliko to iznese“. To je metoda, po kateri pusté pozabljene rezultate seštevavanja iskati. Raznovrstnih številnih podob, pred katerimi postane človeka kar strah, ako jih pogleda v Močnik-ovem navodu str. 25, si otrok ne zapomni, to čutijo preživo, duh zahteva po svoji posebnosti, da šteje naprej. Ali kaj hočejo monografi, ko vaje kakor: „Katero število pride za številom 5? Med katerima številoma leži 5 itd.“, posebno toplo na vest pokladajo, kaj hočejo drugega, kakor da pridobé jasno spoznanje številne vrste? Monografi s tem nehoté trdijo, če si že niso v protislovju, da je gojitev številne vrste torej tudi štenja najviše važnosti. Da, ako se natančneje vprašajo, morajo si pripoznati, števila ocenjujemo po mestu v številni vrsti ne pa po kaki podobnosti.

Kako se ima pa potem število poočitovati? Na vsak način le, ako si vstvarjamo vrsto, kajti le tako vzbuja vnenja predočba notranji vzor, le tako sprožimo in prisilimo duševni proces, na katerega se naslanja vse računanje. Ker pa v natori množino enakošnih stvari v raznoterih skupinah nahajamo, nam je od začetka na prostih rečeh poočitovati, n. pr. na kockah, na palčicah, na kostanih itd., katere moremo iz raznoterih skupin v vrsto predstavljati. To velja posebno za številni prostor 1 — 10, pa tudi za prostor 1 — 20, torej za 1. šolsko leto. Računilo pride še le na vrsto, ko razumé otroci proste reči v vrsto postavljati, in sicer naj sestavijo v prvem šolskem letu vrsto vselej najpred iz prostih reči, potem naj se še le poslužijo računila; v drugem šolskem letu (1 — 100) zadostuje računilo v zvezi, z denarji, merami itd. popolnoma.

Številna vrsta nima konca. Duševno jo prezreti postane tim težavneje, čim daljša je; ta prezir postaja na neki meji nemogoč. Zato zahteva duševna poseb-

nost stvor številnega sistema. In prsti na rokah so bili skorej gotovo prvi vzrok, da je postal dekadični sistem. Dekadiko vstvarili so že stari narodi, zraven pa se posluževali tudi petičnega in dvajsetičnega sistema. Vsak sistem, naj je že katerikoli, namerava isto, t. j. da razstavi dolgo številno vrsto na krajše, bolj prezirljive vrste, ter njo samo skrajša in stori prezirljivo. To misel moremo prav dobro osvetliti na metričnem računilu, kjer se nahaja v eni sami vrsti 100 po 1cm debelih, lahko gibljivih kolesčkov. Ako nastaviš vse kolesčke tako, da so enako razdaljeni, ne moreš mi kar na ravnost 32, n. pr. pokazati. Naredi pa iz njih 10 skupin po 10 kolesčkov in pusti med posameznimi skupinami večji prostor, postala je vrsta spet prezirljiva. In ako približaš 2 kolesčka 4. skupine prvim 3 skupinam, spoznaš število 32 na pogled. S tem sem pa tudi misel dekadičnega sistema popolnoma označil. Ne ubranim se na tem mestu nekega primera za štenje, ter ga moram natančneje navesti. Žrebljarji štejejo žreblje po vrgih (1 vrg = 5 žreblj.) in sicer jemljejo zaporedoma v eno roko po 3, v drugo po 2 žreblja in mečejo po 5 žrebljev na poseben prostor. „1 vrg, 2 vrga, 3 vrgi, 4 vrgi itd. do 20 vrgov“. Zdaj položé 1 žrebelj na stran, da si zaznačijo eno stotico. Enako postopajo pri 2., pri 3, stotici itd. Kaj se učimo iz tega? Štenje pospešimo z uporabo trojičenja in ker moremo po tem principu in po principu dekadike v 2 roki le 5 žrebljev vzeti, moramo do 20 šteti, da dobimo 1 stotico. Trojičenje se nam zraven dekadike pokaže posebno važno za hitro orjentovanje v številni vrsti. Pri poočitovanju števil 4, 5 je treba začetkom 4. oziroma 5. računnik za malo bolj proč od prvih 3 postaviti, torej tako, kakor kaže pridjana slika.

III I III II

Pozneje pa, ko je otrok zmožen, da vidi v duhu za 4 računike 3 in 1 računnik, za 5 pa 3 in 2 rač., če tudi niso tako razstavljeni, postavljajo se računiki jeden zraven drugega v jednaki razdalji torej tako

IIII IIIII

Pri poočitovanju števil 6, 7, 8, 9, 10 pride 1 oziroma 2, 3, 4, 5 računikov bolj dalje proč od prvih petih, torej za število 8 n. pr. tako

IIIII III

Pozneje pa, ko je vnenji vzor postal notranj, nastavljajo se zopet vsi v enaki razdalji. S takim poočitovanjem navadijo se učenci, da prezirajo v duhu številno vrsto kolikor mogoče hitro, kedar je treba.

Za prezir desetične vrste po principu trojičenja je na mojem aparatu zadnja stena z belimi progami prevedena. Misli si steno razdaljeno na 10 enakih delov — vsak del je prostor za desetico —, pa le 3., 5. in 7. del z belimi progami zaznačen, spozna otrok kmalo, ako se o tem tudi nič ne govori, da do 1. proge sežejo 3 desetice, do druge daljše 5 in do tretje 7 desetice; s tem je za orjentovanje po principu trojičenja oskrbljeno. Polica aparatova je pa v resnici na 10 enakih delov razdeljena, da nastaviš lahko hitro vsako desetico v njen prostor.

Duh precenjuje torej števila po mestu v številni vrsti, kakoršno precenjevanje je postalo le mogoče z dekadičnim sistemom in se pospešuje z trenutnim prezirom po 3 števila v vrsti.

Poočitovala se morajo torej na to ozirati, ako hočejo biti sposobna, da prevajajo vnenji vzor na notranjega. Računila sestavljena po principu številnih podob potem za nas nimajo nobenega pomena. Se ve da ne mislimo pri tem na one številne podobe, katere izvirajo iz dekadičnega sistema in iz trojičenja, kakor so sledeče

za števila 5, 10, 12.

Oglejmo si malo poočitovala, kakoršna so do zdaj vporabljali.

Kitajski „suan-pan“, rimski „abak“, računske vrvice itd. niso postale, da bi s poočitovanjem računanje razumljivo naredile; ljudje so takrat zaradi slabo razvitega računanja gledali le na to, kako bi si pomagali, da bi sploh računati mogli, ter so se posluževali telesnih reči. Naša računska poočitovala nameravajo prvo namreč, da bi računanje povzdignila na ono stopnjo razvidnosti, s katere se more brez telesnih pripomočkov izvrševati. Z ozirom na poočitovanje višje jednote jih moremo na štiri vrste razločiti.

I. Višjo jednoto nam predočuje nerazdeljiva celota. N. pr.: Škrniceljni desetice, vrečice stotice, omarice tisočice (Busse 1779). Ali male bele ploščice jedinice, večje bele ploščice desetice in največje bele ploščice stotice. (Raumer).

II. Višjo jednoto predočuje nerazdeljiva celota, njeni deli so vendar označeni s točkami, zarezi itd.

Trapp (1777) poslužuje se za jedinice malih kvadratov, vsak zaznačen z eno piko, za desetice večjih kvadratov z 10 pikami, da pridobé otroci prave pojme o jedninah in deseticah.

Tillich (1806) predočuje jedinice s kockami, dvojice, trojice, desetice s prizmami, obstoječimi iz 2, 3, ... 10 takih kock, katere so ločene z zarezi.

Heer (1836) poslužuje se kocke, obstoječe a) iz 10 enakih kock, da predočuje vsaka jedinico, b) iz 9 kvadratičnih prizem, vsaka 10 kocknih robov dolga in en rob široka in visoka, da predočujejo desetice, c) iz 9 kvadratičnih plošč, razdeljenih z zarezi na 100 kock, da predočujejo stotice. Cela kocka predočuje tisočico.

Denzel'nova lestva. V svoji knjigi: „*Einleitung in die Unterrichts- und Erziehungslehre*“ (1822) piše: „Wenn das Kind der Zahl zu beliebigem Gebrauche mächtig werden soll, so ist es vorerst nöthig, dass es die Zahl in ihrem Aufsteigen erkenne. Da die Reihe eine unendliche ist, so bedürfen wir im Unterricht nicht nur eines dekadischen Masses, in welchem die Zahlen classificirt erscheinen, sondern auch eines Bildes, an welchem die Einbildungskraft herauf- und herabgeht und ihre Zielpunkte örtlich nachweist. Ein natürlicheres Bild für diesen Zweck kann es gar nicht geben, als die Leiter mit ihren Stufen, Sprossen und Absätzen. Wir bedürfen im Anfang für die Darstellung der Zahl in ihrem Aufsteigen nur der Leiter von 10 Sprossen“.

Pozneje pridene jedinični lestvi desetišno, razdeljeno na 10 delov po 10 stopinj.

III. Višja jednota je razdeljiva celota, deli so vendar v celoto zvezani,

Villaume (1780) zveže 10 palčic v snopič.

Overberg (1793) se poslužuje za razne jednote palčic, zvezkov, zvezi itd.

IV. 10 računikov je v eni vrsti, in 10 takih vrst jedna pod drugo.

Luknjava deska (Gersbach, † 1820) ima 100 lukenj v 10 vrstah v vsaki po 10 lukenj; v luknje se morejo vtikati klini z glavicami.

Ruski stroj, s katerim ima vsako novo računilo veliko sorodnost.

(Dalje sledi.)

Marka Fabija Kvintilijana govorniški pouk.

Iz latinskega jezika preložil prof. Fr. Brežnik.

(Dalje.)

Pa jaz se hočem k pričetni stvari vrniti; povesti je treba, kakor sem rekel, z največjo marljivostjo spisavati. Kajti iz prva, ko se prične govor poučevati, bode dečkom v govorniško izurjenost koristilo, če slišano povest za učiteljem pripovedujejo; baš tako naj se vrši razlaganje; tudi od vzadej in iz srede naj se, seveda primerno, na obe strani predela, pa po učiteljevem navodu, dokler sami ne morejo in le misli in besede združevati poskušajo, da bi takoj spomin jačili; kedar se vže v pravilnem in čistem govoru poučujejo, je navadna blebetavost, kedar nepripravljeni govoré, čudne misli in pa želja takoj vstati, dokaz pohajškega bahanja. Tega se zastoj veselè neizkušeni roditelji, v dečkih pa nastane mržnja do dela, nesramnost, nemarnost v izgovarjanju, navada na grde izraze in previsoko mnenje o samem sebi, ki dostikrat tudi velike vspehe vniči. Za dosego izurjenosti bo prišel poseben čas in te točke ne bom zbog nebržnosti prezrl. Med tem pa zadostuje, ako deček z vso skrbnostjo in največim trdom, kolikor ga more njegova starost prenašati, kaj povoljnega spiše; temu naj se privadi, tako delovanje naj mu postane potreba. Stoprav oni bo mogel doseči ta naš cilj, ali mu se približati, ki se bo naučil preje prav, nego naglo govoriti.

V veliko korist se pridruži povestim njih oprovriganje in dokazovanje, kar Grki *ἀνακρίσεις* in *κατακρίσεις* imenujejo. Pa to se ne godi samo v pravljicah in pesniški tvarini, ampak celo v zgodovinski, n. pr. če bi se preiskavalo, „je-li verjetno, da se je borečemu Valeriju¹⁾ krokar na glavo vsedel, ki je s kljunom in krili vdarjal v lice in v oči sovražnega Gaića“; za pričkanje bi vtegnilo biti gradiiva dovolj. Tako „o kači, ki je bajé Scipjona porodila, o Romulovi volkulji in Numini Egeriji“. Saj se nahaja v grških povestih svoboda, ki je pesniški podobna. Dostikrat se tudi poprašuje po času, po kraju, kjer se je dejanje dovršilo, včasih tudi po osebi; tako dvomi Livij prav pogostoma, in razni zgodovinarji so različnega mnenja.

¹⁾ Marko Valerij Korv se je prvič bojeval pod poveljstvom Kamila in si je pridobil priimek (krokar), kakor Livij (VII, 26) poroča, leta 349. pr. Kr. v dvoboju z orjaškim Galcem, katerega je baje s pomočjo krokarja premagal. Večina dandanašnjih zgodovinarjev zmatra to povest kot bajko in tudi one o kači, ki je Scipjona porodila, o volkulji, ki je Romula dojila in o modrici Egeriji, s katero je Numa skrivaj občeval.

Nato bo začel deček polagoma popenjati se po večjih stvareh; on bo slavne može hvalil, ničveljavne pa grajal, kar mu bo v izvanredno korist. Kajti z mnogovrstno in različno stvarino se duh vzgaja, s premišljevanjem pravega in slabega pa se sree blaži; od tod prihaja tudi mnogovrstna znanost in on si vzgleda, ki v vsaki pravdi največ veljajo, vže zdaj nabira, da je v času potrebe porabi. Temu se pridružuje tudi vaja primerjavanja, kateri izmed obeh je boljši ali slabši; premda se to na enak način vrši, vendar tudi stvarino pomnoži in ne razlaga le bistva vrlin in napak, ampak tudi njihovo velikost. O razdelitvi pohvalnih govorov pak in njihovega nasprotja bom ob svojem času¹⁾ poročal, ker je to tretji del govorništva. — Občne razprave, (jaz menim one, katere predočujejo, ne oziraje se na osebe, le napake človeškega značaja, n. pr. pohotnikov, igralcev, porednežev), so jedro²⁾ sodnijskih govorov in so, če v duhu obtoženca pridenemo, zatožbe; da-si se tudi te od one občne veljave dajo porabiti za nekatere posebne slučaje, n. pr. če se kot predmet vzame slep pohotnik, vbog igralec, star porednež. Taki predmeti se dajo včasih tudi porabiti v zagovore. Saj govorimo za razkošnost in za ljubezen, in tudi pohotnik in požrešnež se data včasih tako braniti, da ne zagovarjamo človeka, ampak pregrešek.

Vprašanja (teze) pa in zadače, ki se jemljejo iz stvarnih primerov, n. pr. je li življenje na kmetih ali v mestu boljše, je-li slava pravnega učenjaka večja ali bojnega junaka, dajejo zelo zanimivo in obilno stvarino za govorniške vaje ki zelo koristijo ali pri posvetovalnem poslu ali tudi pri sodnijskih razpravah; kajti poslednji izmed navedenih stavkov je Cicero v Murenini pravdi jako obširno razpravljal. Oni se pa tudi skoraj vsi tičejo svetovalnih govorov: je-li se treba ženiti, je-li treba poganjati se za državne službe? Kajti če še pridenemo osebe, bo svetovalni govor nastal. — Moji učitelji so imeli navado na prav koristen in nam prijeten način nas uriti v izmišljenih pravadah, za kaj je n. pr. Venera pri Lacedemoncih oborožena³⁾; zakaj si predstavljamo Kupida⁴⁾ kot krilatnega dečka, s puščicami in bakljo oboroženega, in enakih stvareh, v katerih smo iskali pravi pomen, po katerem se v prepirkah (kontroverzijah) dostikrat poprašuje; taka vaja se sme hriji prištevati.

Kajti vprašanja kakor o pričah, sme-li se njim vselej verjeti in o dokazih, smemo-li se tudi na malovredne zanašati, raztezajo se tako očitno na sodnijske razprave, da so nekateri celo imenitni branitelji taka sestavili, jih se prav natančno na izust naučili in pripravljene imeli, da bi pri vsaki priliki, ako je treba z mesta govoriti, svoje govore kakor z vlogami okrasili. S tem so

¹⁾ Pr. III, 7.

²⁾ Govorniki so rabili splošne razprave (*loci communes*) v sklepu govora, kjer so si prizadevali sodnikovo naklonjenost pridobiti. Zatorej so hudodelstvo ali pregrešek povečali s tem, da so vse naveli, kar se da sploh zoper ono povedati. Pozneje se je še pri-dejala amplifikacija iz nasprotja, n. pr. če je bila občna razprava zoper samostvo, so hvalili svobodo; če je bil izdajalec zatožen, so povečevali zvestobo do domovine.

³⁾ To se ozira na hrabrost Špartank, ki so enkrat, ko možev ni bilo doma, napad Mesencev na Šparto odbile.

⁴⁾ Kupido ali Amor, grški Eros, bog ljubezni, vpodablja se kot lep deček s zlatimi perutmi, oborožen z lokom in tulom, ki je napolnjen s puščicami. S temi ranja vse, kar živi. Modrijani kakor Platon so mu pripisovali tudi neko čudovito moč, s katero ljudi k dobremu vzgaja in k sreči napeljuje.

pa (kajti jaz ne morem svojega mnenja o tej stvari zamolčati) očitno svojo največo nezmožnost priznali. Kajti kako zamorejo kaj lastnega iznajti v pravih, katerih podoba se vedno v novo izpremeninja, kako nasprotnikovim trditvam odgovarjati, prepiru naglo na pot stopiti in priče vprašati oni, ki celo v takih stvareh, ki se kot občne v mnogih pravih nahajajo, niso v stanu, čisto navadnih misli z drugimi besedami izraziti kot onimi, katere so popreje dobro premisliti? Ali jim li to, da to isto stvarino pri mnogih sodiščih pravijo, ne mrzi kakor mrzla in pogreta jed, ali se ne sramujejo, če spomin poslušalcev to nesrečno orodje spazi, ki se kakor pri vbogih pa čistilakomnih ljudeh po mnogi različni rabi otopi? Jedva bi se vtegnil tak občen izrek najti, ki bi mogel drugače v dotiki biti s pravdo kakor po neki posebni zvezi z vprašanjem samim, sicer bi se pokazalo, da ni vpleten ampak samovoljno priklopljen; saj drugim stvarjem ni podoben in se večkrat prav nerodno porabi, ne ker se potrebuje, ampak ker je pripravljen, kakor nekateri govorniki zaradi sentene mnogobesednih izrek iščejo, pa bi morala sentenca iz dotičnih predmetov se naroditi. Le tedaj so sentence lepe in koristne, ako iz predmetov izhajajo; sicer je pa še tako lep izraz, če se napenja za zmago, celò odveč, a včasih je tudi na kvar. Pa te opazke naj zadostujejo.

Pohvala in graja zakonov zahtevata vže večih in skoraj največim nalogam zadostujočih zmožnostij. Se-li bo ta vaja bolj s posvetovalnimi ali sodnijskimi govori vjemala, zavisno je od navade in prava države. Pri Grkih namreč je bil nasvetovalac zakona pred sodnika poklican,¹⁾ Rimljani pa po navadi pred zbranim ljudstvom za ali proti govoré. A v obeh slučajih se da o tem le malo in vže gotovo povedati. Kajti pravo je trojno, sveto (ali cerkveno), javno in zasebno. Pa ta razdelitev se tiče bolj pohvale, ako kdo kakemu zakonu važnost pripisuje in povdarja, da je zakon, da je javen, da je dan z ozirom na češčenje bogov. Prepirne točke pa se nahajajo navadno v vseh zakonih. Dvomiti se da ali o pravu zakonovega nasvetovalca, kakor pri P. Klodiju²⁾, katerega so obdolžili, da ni bil zakonito tribun postal; ali o zakonitosti nasveta, kjer se dajo mnogovrstne stvari navesti, bodi-si, da ni bil ob treh sejmovnih dneh objavljen, bodi-si da sploh ne ob ugodnem času, bodi-si, da je bil proti ugovoru tribunov, ali proti avspicijam stavljen, ali v drugem oziru protizakonit, bodi-si, da se ne strinja z obstoječimi zakoni. Pa to se ne tiče onih prvih vaj, katere se ne pečajo z osebami, časi in pravih. Druge stvari se skoraj jednako razpravljajo, bodi-si, da je preporna točka resnična ali izmišljena. Kajti napaka tiči ali v besedah ali v vsebini. Pri besedah se poprašuje, so-li izrazi natančni, je-li v njih kaj dvoumnega. V stvareh, li se strinja zakon sam seboj, ozira li se naj na preteklost, je-li naperjen proti posameznim ljudem. Pa v obče najbolj zanima vprašanje, je-li se z pravostjo strinja, je-li koristen. Jaz dobro vem,

¹⁾ Vsako leto se je v prvi seji ljudskemu zboru predložilo vprašanje, bo li treba kateri zakon spremeniti ali odpraviti in drugega dati. Predlogi novih zakonov so bili objavljeni. Ljudstvo je izvolilo branitelje (συνήγοροι) starih zakonov in v tretji redni seji v letu zakonodajalce (νομοθέται) iz porotnikov, med katerimi se je pravda začela. Star zakon so branili sinagori, novega pa nasvetnik njegov.

²⁾ P. Klodij Pulher, patricijskega stanu, postal je l. 59. pr. Kr. ljudski tribun, ko ga je bil nek plebejec posinil.

da so mnogi več oddelkov napravili; pa jaz združujem pravo, pobožno, sveto in drugo tem enako v besedi *nravstven* (*honestus*). Pojem pravičnega pa se ne da preprosto označiti. Ali se stvar sama preiskuje, je-li kazni ali hvale vredna; ali pa o načinu hvale ali kazni, ker se da preobilna ali premajhna mera grajati. Tudi korist zakona se da včasih po naravi stvari določiti, včasih po časovnih razmerah. Pri nekaterih rečeh se dvomi, bi-li se dalo na nje ozir vzeti. Pa tudi to je treba vedeti, da se zakoni včasih celi, včasih deloma grajajo, ker nam se podaje vzgled za oboje v slavnih govorih. Dobro znano mi je pa tudi, da naredbe in ukazi o časnih službah in poveljstvih za nekoliko časa kot zakoni veljajo, kakoršen je bil Manilijev¹⁾ nasvet, o katerem še imamo Ciceronov govor. A o teh se ne da tukaj nič zapovedovati, kajti oni izhajajo iz posebnostij dotičnih okolščin, ne iz skupne lastnosti.

Na tak način nekako so si stari spretnost govora pridobili; vendar so metodo dokazovanja od dialektikov vzprejeli. Kajti izmišljene, po sodnijskih in javnih govorih posnete sestavke prednašati so pri Grkih, kakor je dognano, še le v dobi Demetrija Falereja²⁾ pričeli. Ali je on sam takošne vaje iznašel, mi ni natančno znano, kar sem v eni drugi knjigi priznal; pa saj tudi tisti, ki to najbolj odločno trdijo, se ne sklicujejo na zanesljivega pisatelja. Latinski učitelji zgovornosti pa so, kakor Cicero³⁾ poroča, v zadnjih letih L. Krasa nastopili; med njimi je bil najodličnejši Plocij.⁴⁾

Botanični listi.

(Spisal Fr. Kocbek.)

II.

Komaj je spomladi skopnel sneg, vže se pojavljajo tajinstvene sile v krilu narave. V korenikah, gomoljih in semenih, katerim je dala skrbljiva zemlja zavetje čez zimo, vzbudil se je spěč nagon življenja, da začnó kliti, káliti in poganjati nove dele rastline. Ves organizem se je oživil — rastline živé.

In tedaj, ko vidim kliti vse in rasti, kogar naj ne miče srcé, da se podá v veličastno naravo?

„Poglej, obrni se okrog,
Zelena gora, živ je log;
Povsodi pomladanjski cvet
Vesoljni v svate vabi svet.“ Jenko.

¹⁾ C. Manilij, ljudski tribun l. 66. pr. Kr. spravil je zakon za oproščence v veljavo. Vsled tega pa ljudstvu ni bil po volji in se je Pompeju in njegovi stranki približal. Kmalu potem je pripravil z novim zakonom Pompeju neomejeno poveljstvo zoper Mitridata. Zaradi tega je bil koncem službenega leta zatožen, a od Cicerona izvrstno branjen v govoru *de imperio Cn. Pompeii*.

²⁾ Demetrij Falerejski, r. 345. pr. Kr., bil je učenec modrijana Teofrasta in komika Menandra. Umrli je 283. pr. Kr., kakor pravijo, od kače vgriznen. Demetrij je bil izvrsten in nadarjen državnik, posebno pa je čislal znanosti in se je kot učenjak in vrl govornik odlikoval. Cicero (*or. 27*, *Brut. 9*, *82*, *de orat. 2*, *23*) in Kvintilijan (*X*, *1*, *89*) ga zelo hvalita.

³⁾ *De orat. III*, *24*.

⁴⁾ Lucij Plocij Gal odprl je za časa, ko je bil Cicero mladenič, prvo govorniško šolo v Rimu.

Skoraj vsak spomladanski dan prinese nam novih rastlin. Ko po vlažnih in močvirnih krajih pomolé zvončki in norice svoje glavice iz tál, smeje se ti iz travnika rumeni cveti brezstebelnega jegliča (*Primula acaulis* L.) in vijoličaste nunke, ob robu gozda naletiš na mesobarvno rés (*Erica cárnea* L., *fleischrothe Heide*), katere rožordeči cveti kimajo na enostranskih grozdih, ali pa zapaziš **navadni volčín**. (*Daphne Mezereum* L., *gem. Seidelbast*) z dišečimi, škrlatno rudečimi cveti, ki stojé navadno po trije skupaj na brezlistnih vejicah. Kasneje se iz cvetov razvijejo svetlo škrlatno rudeče jagode, ki so strupene.

Nunke ali spomladanski žefran (*Crocus vernus* L., *Frühlings Safran*) cvetó mesca marcija in aprila prav pogostoma po travnikih, mejah in prisojnih hribih. Ta žefran ima v zemlji dva gomolja, — manjši je priraščen vrh večjega —, ki sta ploščnato-obličasta ter zavita v rujavo kožo. Listi so ozko črtasti in na dnú obdani od 2 — 3 tankih listnih nožnic. Iz gomolja rastoči cvetni obod (perigon) je zgorej lijasto-zvonasto razširjen in ima šesterodelni rob, na dnú je pa dolga cevovetka omotána v nožnico. Cvet je vijoličast, le zelo redko bel (*Crocus albiflorus* Hoppe & Horusch). Prašniki 3 in v brkatem grlu priraščeni. Dolgi vrat končuje v trodelno, pomarančasto-žolto, grebenasto zarezano brazdo. Po Savinjski dolini nahajajo se nunke često, dočim mariborski okolici in Slov. goricam manjkajo.¹⁾

Jedna prvih spomladanskih rastlin pa je **črni teloh**, tudi kurjice ali slepice imenovane (*Heléborus Niger* L., *schwarze Niesswurz*). Po senčnatih pogorskih gozdih cvetó od februarja do aprila, časi vže, ko je še sneg; zato imenujejo Nemei črni teloh tudi „Schneerose“. Črna, trpežna korenika, ki je strupena, poganja pritlične, dlanaste, 7 — 9delne liste, ki postanejo usnjati. Cvetno steblo prikaže se pred listi in ima na dnu 2 — 3 jajčaste listne nožnice, cvetni pecelj pa po 1 jajčasto krovno lusko. Cveti 1 — 3; čaščinih listkov 5, ki so snežnobeli, veliki in trpežni. Pod množico prašnikov stojé v kolobarju mali, rumenkasti, cevasti cvetni lističi. Pestičev mnogo, ki se razvijó v mešičke.

Nekoliko pozneje cvetó navadnejši **zeleni teloh** (*H. viridis* L., *grüne Niesswurz*), katerega korenina je tudi zelo strupena (off. radix Hellebori). Pritlični in veliki listi so razdeljeni na 7 — 11 podolgasto-suličastih, priostrenih in zobatih delov. Cvet je zelen ter manjši od onega pri črnem telohu.

Senčnate gozde, ležeče po hribih okrog Savinjske doline, krasé spomladi še: rumenkulja, polžarka, prisadnik in volčič ali bunika.

Rumenkulja ali tevje (*Hacquetia*²⁾ *Epipactis* Dc.) iz rodú kobulnic je gola, rumenkastozelena rastlina s pritličnimi, dolgopeceljnatimi listi, ki so 3 — 5 krpi, dlanasto razdeljeni. Listni deli so široko klinasti, ob zunanjem robu 2 — 3 krpi, ostro dvojno napiljeni. Cvetno steblo je enojno, brezlistno in 8 — 15cm visoko. Mali kobul je obdan od 5 — 6 narobe-jajčastih ali vrezanih krovnih listov, kateri so trikrat daljši od kobula in od sredine naprej debelo napiljeni. Cvet jo rumenzelen. Ta lepa trpežna rastlina cvetó meseca aprila in maja.

¹⁾ Pri Hočah in Slivnici jih je na pohorskem znožju vse polno.

Ured.

²⁾ Ta rastlina krščena je v čast botaniku Balt. Hacquet-u, ki je živel od leta 1767. — 1773. v Idriji, leta 1788. v Ljubljani, ter na Dunaju umrl leta 1815.

Polžarka (*Isopyrum thalictroides* L., *wiesenrautenähnliches Muschelblümchen*, *Tolldocke*) je tudi gola rastlinica s plazečo, trpežno koreniko, ki poganja 15 — 30cm visoko, vejnato, spodej golo, zgorej listnato steblo z mnogimi belimi cveti. Dvojno tropernati listi razvrsteni so premenjalno; posamezni lističi so široko narobe-jajčasti, 2 — 3 krpi, narezani ter podobni talinu. Cvetni peceljni stojé v listnih pazušicah. Zvezdam podobni cveti majo 5 čaščinih lističev, venen podobnim; pravih lističev je 5, koji so kratki, na dnú cevasti in dvo-ustnati. Prašnikov mnogo, pestičev 2 — 20, iz katerih postanejo sedeči, enopredalni in večsemenski mešički s kratkim, kljukasto zavihnjenim vratom. Cveté marea in aprila.

Trpežni prisadnik, tudi govšec ali štir imenovan, (*Mercurialis perennis* L., *gem. Bingelkraut*) ima tenko in plazečo koreniko. Kvišku stoječe steblo je golo, enojnato, 15 — 25cm visoko ter nosi le na zgornjem delu mnogo nasprotno stoječih, podolgasto-okroglih ali jajčasto-suličastih, priostrenih, zarezanih ali napiljenih listov. Cveti so dvodomni: moški na tenkih pecljih stojé v listnih pazušnicah (*Blattachseln*), časi so tako dolgi kakor listi; ženski cveti le po 1 — 3 skupaj ali posamični na kratkih pecljih. Perigon trolistnat; moški cveti 9 — 12 prašnikov; ženski 1 dvopredalno plodnico z 2 vrutama, ki je še od 2 — 3 niti obdana. Plod je dvopredalna, bradavičasta glavica nalik óni mlečnikov, s katerimi je ta rastlina v bližjem sorodu. Vsi deli prisadnika so strupeni. Pri sušenju postane rastlina modra kakor jeklo.

Za slovenski Štajer jsko redka rastlina je volčič ali bunika (*Scopolina*¹⁾ *atropoides* Schult., *tollkirschenartiges Tollkraut*) iz rodú razhudnikov. Ima debelo, plazečo koreniko in zgorej vejasto, do 3cm visoko steblo. Listi so jajčasti ali podolgasti, spodnji manjši od zgornjih. Cveti visé na dolgih pecljih in pazušnicah. Cvetni venec je cevasto-zvonast, zunaj rujav, znotraj zelenkast. Plod je obla, zelenkasta glavica. Cveté aprila in maja ter je strupen. Volčič raste v senčnatih pogorskih gozdih. Našel sem ga v celjski okolici pri Liscah in ob Hudem potoku za Liboji. Po dra. Malyja „*Flora von Steiermark*“ raste tudi na Boču.

Tú in tam najdemo še marea in aprila na senčnatih, nekoliko vlažnih krajih pižemice (*Adoxa Moschatellina* L., *gem. Moschuskraut*). To je mala, zelena rastlinica, komaj 6 — 8cm visoka. Korenika ima mnogo mesnatih luskin (ostanki starih listnih pecljev) ter poganja plazečo podzemeljske panoge. Pritlični listi so peceljnati, 1 — 3delni s širokimi trokrpimi peresci. Cvetni pecelj tudi pritličen z nekaterimi kratkopeceljnatimi, enojno trodelni listi. Zeleni cveti stojé v obli glavic na vrhu, navadno po 5 ter v suhem vremenu dišé kakor pižem.

— 226 —

¹⁾ Slavnoznani krajski botanik J. A. Scopoli prišel je l. 1754 v Idrijo kot zdravnik, kjer je živel do leta 1767. in umrl l. 1788. v Paviji. Poleg mnogih znanstevnih knjig izdal je dvakrat svoje važno delo „*Flora carniolica*“ leta 1760. in leta 1772. v 2 zvezkih. — Volčič imenoval je Scopoli *Atropa carniolica*, Linne ga je v čast najditelju imenoval *Hyoascyamus Scopolia*, na kar ga je Jacquin nazval *Scopolia carniolica*. Ker se pa ne nahaja izključno le v Kranjski (carniolia), prekrstil ga je Schultes v *Scopolina atropoides*, katero se sedaj v obče rabi.

Poročilo

o pošiljatih za „Prvo slovensko stalno učiteljsko razstavo“
Pedagogičskega društva v Krškem.

Jan Lego v Pragi: a) Leop. Nejedlý a Bedřih Šplichal. Učebnice kresleni pro první třídu obecné školy. Díl I., II. Praga, 1886. Alois Hlinka. b) Štěpán Bäckora. Noční rozmlouvání pojska štěka a kočičky miči macíkovy. Praga, 1854. Nákladem spisovatelovým. c) Zahradka budečská. Číslo III. Povídky otce Jaromíra. Praga, 1852. Nákladem Štěpána Bäckory. d) Zahradka budečská. Číslo IV. Václav Jersy: Obrazy ze života pro život. Praga, 1853. Nákladem Štěpána Bäckory. e) Štěpán Bäckora. Čítanka. Vydána od Porady učitelské. Praga, 1849. Nákladem Václava Hessa.

G. Neidlinger, Gräde, Sporgasse, 16: Slike Singer-jevih originalnih šivalnih strojev. Cenilnik in pouk o rabi taistih.

Moritz Perles, Dunaj, založba, I. Bauernmarkt, 11: a) Karl Schubert. Theoretisch-praktische Anleitung zum Gebrauche des Lesebuches in der Volks- und Bürgerschule. Cena 3 gld. 30 kr. b) Philipp Brunner. Schule der Vorbereitung zur Aufnahmsprüfung für das Gymnasium und die Realschule. 2. natis. 1885. Cena 90 kr.

Mučnjak i Senfleben, knjižara, Zagreb: a) Hrvatska pisanka. Broj 1—6. Cena po 3 kr. b) Risanka. Broj I—VI. Sostavio Gjuro Kuten. Cena po 12 kr. c) Uputa za porabu risanaka Gjura Kutena. 1885.

František Borový, Praga: Mikuláš Benda. Měřitvi a rýsování pro první třídu škol měšťanských. 1885. 2. vydání. Cena 50 kr. Pro druhou třídu. 2. vydání. Cena 60 kr. 1887. Pro osmou (III.) třídu. 1882.

J. L. Kober, Praga: Seznamknih, hudebním a děl uměleckých. 1861—1884.

Al. Hugo Lhota, Kraljevi gradec: Cenilnik tovarne za harmonije.

Franz Mehlhose, Asch: 1. steklenica: prevleka za šolske table. 1 steklenica: rdeče barvilo za šolske table. 1 steklenica: črnilni izleček za napravo kopirnega, pisarniškega in šolskega črnila. Navod o uporabi.

Nižederska delniška družba za papirno tovarništvo, Beč, Tuchlauben, 6: Ed. Musil-ovi obrazi načrtovani v šolskih pisankah; Musil-ove pisanke, slov. in nemške; Musil-ovi zvezki za naloge; Musil-ovi računski zvezki; Musil-ove (Nižederske) risanke št. 1, 2. Cenilnik.

Prof. Alfred Fallenberg, Dunaj: Elementarna risarska šola. 100 listov. Učilo za pouk v risanju na ljudskih in meščanskih šolah itd. 1885. Samozaložba.

Leopold Müller, Berlin, N., Poppel-Allee, 12, 13. Tovarua za kemijske barve: Melanin za napravljanje črnila.

Sautermeister, kipar, Stuttgart: Lichtdruck-Catalog der Original-Gypsabgüsse. Cena 3 M. Cenilnik.

B. Herder, založba, Dunaj, I. Wollzeile, 33: a) Slike iz sv. pisma; česki, poljski in hrvatski. 40 prizorov najvažnejših dogodkov stare in nove zaveze. Cena 9 gld. 30 kr. b) Dr. Jr. J. Knecht. Kurze Biblische Geschichte z 46 podob. Vezano 12 kr. c) G. Mey. Dr. J. Schusters Biblische Geschichte. Vezano 40 kr. Dodatek: Die sonn- und festtäglichen Evangelien 3 kr. d) Dr. J. Schusters Kurze Biblische Geschichte z 41 podob. Vezano 12 kr. e) Dr. J. Schusters Biblische Geschichte z 114 podob. Vezano 44 kr. f) Dr. J. Schusters Biblische Geschichte z 52 podob. Cena 44 kr. g) Kazalo slik.

C. kr. deorna in državna tiskarna, Dunaj: a) Prof. R. Trampler. Atlas für ein-, zwei- und dreiklassige Volksschulen. Izdaja za Kranjsko. 1881. Cena 30 kr. b) dto. Atlas für vier-, fünf- und sechsklassige Volksschulen. Izdaja za Kranjsko. 1881. Cena 60 kr. c) dto. Atlas für sieben- u. achtklassige Volks- und für Bürgerschulen. Izdaja za Kranjsko. 1882. Cena 1 gld. 70 kr. d) dto. Atlas der österr.-ung. Monarchie für allgemeine Volks- und für Bürgerschulen. II. natis, 14 zemljevidov. 1887. Cena 55 kr.

Friedrich Irrgang, založba, Brno: Dr. E. Netoliczka. Ivan Lapajne. Malí prirodopis s podobami za narodne ali ljudske šole in za prvi pouk na višjih dekl. šolah. 1875. Cena ?

Karel Janski, založba, Tabar: a) Stenske table za pouk v živalstvu. Po prirodi, največ po živih primerkih risano in po prirodi naslikano. Na vsaki tabli po jedna žival: gos, koza, domači prešič, osel, domača kura (kokoš). Velikost vsake table 64 : 90cm. Cena za 5 listov 2 gld. 50 kr., posamezen list 60 kr. b) Anatomske stenske table. 4 table v barvnem tisku. Velikost 64 : 90cm. Risal Jos. Klika. Cena 3 gld. 20 kr., na platnu 5 gld. 60 kr., lakirano 7 gld. c) Razložba časovnih razmerij. 2 tabeli s 7 dijagrami. I. tabela (128—73cm velika): 1. razdelitev minute; 2. razdelitev ure; 3. razdelitev dneva; 4. razlike časa. II. tabela: 1. razdelitev leta. 2. dolgost dneva in noči. Cena 1 gld. 40 kr., na platnu in s palicami 2 gld. 80 kr. d) Stenska slika „normalno držanje peresa“ (68—46cm). Načrtal J. Saluz. Cena 40 kr.; na platnu, lakirano in s palicami: 1 gld. e) Ustava in državna uprava avstr.-ogrške države. Stenska tabela (94—68cm) s podobo Nj. vel. cesarja. Načrtal J. Klika. Cena s katekizmom vred 80 kr., na platnu in lakirano: 1 gld. 80 kr. f) Kemijska sestava najvažnejših hranil (pijač in jedil). Načrtal J. Klika. Stenska tabla. (69—93cm). Cena 80 kr., na platnu in lakirano: 1 gld. 80 kr. g) Kodym-ovih deset pravil o zdravju. Stenska tabla (69—92cm). Načrtal J. Klika. Cena 60 kr., na platnu in lakirano: 1 gld. 60 kr.

A. Purgstaller, Kirchberg a. Wagr.: 2 steklenici: vijoletno črnilo (esenca) za šole. Cena: 10 litrov 1 gld. 60 kr., 5 litrov 1 gld. do 1 gld. 15 kr.

Matica Slovenska v Ljubljani: a) Vojvodstvo Kranjsko v zemljepisnem, statističnem in zgodovinskem spregledu. Po J. Erbenu. 1866. b) Vojvodstvo Koroško v zemljepisnem, statističnem in zgodovinskem spregledu. Po J. Erbenu 1866. c) S. Felčcker. Fr. Erjavec. Rudninoslovje ali mineralogija za nižje gimnazije in realke. 1867. d) Schöller-jeva knjiga prirode I. snopič. Ivan Tušek. Fizika. 1869. e) II. snopič. V. Oginec. Astronomija. Fran Erjavec. Kemija. 1870. f) III. sn. J. Zajec. Mineralogija in geognostika. 1871. g) IV. sn. Iv. Tušek. Botanika. Fr. Erjavec. Zoologija. 1875. h) Dr. Al. Pokorny. Iv. Tušek. Prirodopis rastlinstva s podobami. Za spodnje razrede srednjih šol. 2. izdanje s 350 pod. 1872. i) Jan. Jesenko: Prirodopis zemljepis. 1874. j) Janko Krsnik. Zgodovina avstrijsko-ogrske monarhije. 2. natis 1877. k) Dr. Al. Pokorny. F. Erjavec. Prirodopis živalstva s podobami. Za spodnje razrede srednjih šol. 3. izdanje s 522 podob. 1881. l) Dr. J. N. Wopdich. Fr. Erjavec. Somatologija ali nauk o človeškem telesu učiteljskem in višjim učilnicam. S 140 slikami. 1881. m) L. Lavtar: Geometrija za učiteljske. 1881.

Matija Gerber, založnik in knjigovez v Ljubljani: a) Andrej Praprotnik. Spisje v ljudski šoli. 5. natis. 1887. Cena v platnu 32 kr. b) Andrej Praprotnik. Abecednik za slovenske ljudske šole. 1883. Cena, vezano 20 kr. c) Ivan Tomšič. Dragoljubci, zbirka poučnih pripovedek za slovensko mladino. Zv. I. Knjižnice slovenski mladini, knjiga I. 1879. d) Iv. Tomšič. Peter Rokodečič. Poučna povest odrasle slovenske mladine. Knjižnice slovenske mladine, knjiga II. 1836. e) Jan. Cigler. Sreča v nesreči. Poučna povest odrasle slovenske mladine. 2. natis. Knjižnice slovenske mladine, knjiga III. 1882. f) J. Markič. Pripovedke za mladino. 1887. g) E. Musil. Pisanke; zvezki za naloge; računski zvezki; risanke, št. 1—4. h) M. Grubauer. Pisanke; spisovnice; številnice; risanke, št. 1—2. i) M. Greiner. Pisanke za učence ljudskih šol št. 1—10; nemške risanke št. 1—12; francoska rondopisava. j) Razni zvezki v večji obliki z barvanimi ovitki. k) Razne risanke v večji obliki z barvanimi ovitki. l) Block za risanje. m) Jos. Grandauer. Elementar-Zeichenschule. Predloge za predrisanje na šolski tabli na ljudskih in meščanskih šolah. Ročna izdaja v 12 zvezkih po 10 listov. Zvezek I., list 1—10. Cena 12 kr. Dunaj. C. kr. zaloga šolskih knjig. n) Zvezek za note. o) Naštevanka, slovenska in nemška. (Dalje prih.)

Dopisi.

Maribor. K sposobnostnemu učiteljskemu izpitu pred tukajšnjo izpraševalno komisijo se je v spomladnem obroku oglasilo 17 kandidatov, vsi za ljudske šole, katerim so se stavile za pismeni izpit take vprašanja:

A. Učni jezik in pedagogika:

1. Die Bedeutung der Jugendlectüre und wie ist dieselbe von dem Erzieher zu leiten.

2. Kako se naj učenci v vobgljivosti vadijo? Prednost pouka v katehitični obliki.

B. Računstvo:

1. 100kg Buchenholz erzeugen beim Verbrennen ebensoviel Wärme als 81kg Fichtenholz; wie viel m^3 Fichtenholz haben gleichen Heizeffect mit 100 m^3 Buchenholz, da 1 m^3 Buchenholz 740 und 1 m^3 Fichtenholz 470kg wiegt? (Die Operationsschlüsse sind mit Worten slovenisch oder deutsch anzuführen.)

2. Jemand kauft einen Garten für 800 fl., die aber erst nach einem Jahre zahlbar sind, wenn er nun 500 fl. sogleich bezahlt; wann wird er den Rest zahlen müssen?

3. Wie viel Bogen Papier von 48cm Länge und 40cm Breite sind zum Ueberkleben von 5 Kugeln erforderlich, deren jede 24cm im Durchmesser hat, wenn für Verschnitt 5% zugerechnet werden?

C. Realije:

a) Das Marchfeld in geographischer Hinsicht.

b) Das Marchfeld in geschichtlicher Hinsicht.

c) Methodische Behandlung einer im Frühjahr blühenden Pflanze aus der Ordnung der Hahnenfuss-Gewächse (Ranunculaceae). (Diese Frage in slovenischer Sprache von den Candidaten für slovenische Unterrichtssprache.

Od Device Marije v puščavi. Tistim gg. sotrudnikom, kateri so od mene prijeli žlahtnih cepičev, morebiti vstrežem, ako jim dotična plemena nekoliko opišem. Geslo umnega sadjarstva mora biti: gojiti malo, pa skrbno izbrana sadna plemena, namreč taka, katera se odlikujejo po svoji rodovitnosti, kakor tudi po vgladu, lepoti in okusu svojega sadu. Popred, pa tudi še sedaj, so nekateri gledali na mnogovrstnost sadnih plemen, katere so si toraj tudi od vseh krajev naročevali in dobivali. To pa je bila in je še velika napaka, katero so dotičniki kaj drago plačali. Ko so namreč začela drevesa roditi, se je dostikrat pokazal čisto navaden in malovreden sad, da-si je imel imenitno ime. Pa tudi prihajajoči sadni trgovci so se rajši vstavili tam, kjer je bilo dobiti mnogo sadja od enega plemena, ter so isto tudi dražje plačevali, kakor pa sadje od premnogovrstnih plemen. Le na sadnih razstavah, ki so se bile v zadnjih letih na raznih krajih priredile, je imela ta razvada še svojo veljavo, kajti so se presojevalci ozirali ne le na kakovost sadu, temveč tudi na mnogovrstnost razstavljenih plemen, in se je to dostikrat še kot posebna zasluga v sadjarstvu povdarjalo. Prepričani pa smo, da se bode to v prihodnje opustilo, in da si bode zgorajšne geslo tudi na rastavah svojo veljavo pridobilo. Umen sadjar si bode toraj izbral le nekoliko sadnih plemen, ter bode potem le-ta v prav obilnem številu pomnoževal, sadil in med ljudstvom razširjal. Da-si se pa sedaj v tem oziru še ne more zadnja beseda spregovoriti, tako je vendar upati, da bodedo po skrbnem opazovanju v nekaterih letih zamogli z vso gotovostjo izbrati in imenovati ista sadna plemena, katera so pred vsemi drugimi vredna, da se v ogromnem številu razmnožujejo. Nekatera od teh plemen pa že toliko poznamo, da se smemo na nja popolnoma zanesti in jih tudi z dobro vestjo vsakemu priporočati.

Tako pleme je v prvi vrsti naš stari znanec mošancelj. V novejšem času se to pleme sicer nekoliko prezira in se tudi v sadjarskih knjigah dostikrat izpušča. Seveda, kako bi se zamoglo tako navadno in vsakdajno ime uvrstiti med sloveča sadna plemena. Vendar pa radi tega mošancelj svoje veljave ni izgubil, temveč je še vedno eno najlepših sadnih plemen. Njegova prava domovina je Mišensko (od tod tudi njegovo ime, mišenske, mašancke, mošancelj) na današnjem Saksonskem. Za blagor in korist dežele tako vnet cesar Karol IV. je to pleme prinesel na Češko, kjer se je hitro tako močno razširilo, da so mu pridejali ime češki mošancelj. Jako verjetno je, da so k nam to pleme prinesli češki učitelji, ki so se početkom tega stoletja radi pri nas naseljevali. Mnogo časa je bil mošancelj pri nas edino žlahtno sadno pleme in se je toraj tudi hitro širilo po deželi. To je bil pa tudi vzrok, da so mu ljudje, pozabivši njegovo pravo domovino, pridejali ime: štajerski mošancelj. Najbolj razširjan je mošancelj okoli Maribora in v Slov. goricah.

Očita se sicer mošanceljnu, da njegov sad ni več tako lep, kakor je bil, in da začne jako pozno, dostikrat še le v 8.—10. letu po saditvi roditi. Da bi se mu bil sad izpridil, to je čisto neresnično; kjer se drevesu dovolj streže, tam je njegov sad še vedno tako lep, da ga je pravo veselje pogledati. Kjer se pa drevesa zanemarjajo, tam je že pravi čudež, da še sploh rodé, ne pa, da bi donášala popolnoma doraslo in dozorelo sadje. Vsaj vendar to prikazen zapazimo tudi pri drugih sadnih plemenih. Zlata parmena ima gotovo lep in tudi debel sad, ako se pa zanemarja, postanejo jabelka neznatna, dostikrat komaj za oreh debela. Pa tudi roditi začne drevo nekoliko pred, ako se mu le dovolj streže, ter potem v rodovitnosti za nobenim drugim ne zaostaja. Na trgu in v kupčiji pa ima mošancelj še vedno svojo staro vrednost in to radi svoje trpežnosti in svojega izvrstnega okusa. Ako se pa ne speča, tedaj se pa iz njega lahko naredi izvrsten sadjevec. Vse te in še druge prednosti to pleme prav gorko priporočajo in želeti je, da se tudi še nadalje pri nas kolikor mogoče razširja, in to tembolj, ker tudi gledé obnebjá in zemlje mošancelj prav čisto nič ni izbirljen.

Zlata zimska parmena, gotovo eno najboljših in najlepših plemen, kar smo jih iz inozemstva dobili. Zato ga pa menda tudi ni plemena, katero bi se bilo v zadnjih 2 desetletjih pri nas v tolikem številu izrejevalo in sadilo, kakor ravno zlata parmena. Po Štajerskem je to pleme že tako razširjeno, da je nekateri sadni trgovci, kar naravnost štajerska rajneta imenujejo. Drevo raste v drevesnici bujno, je ravno, kakor sveča, krepko in močno, ter začne zgodaj in obilno roditi. Pa ravno radi svoje prevelike rodovitnosti ne zraste preveliko ter tudi sčasoma nekoliko opeša. Zato je pa treba, da se vsaj vsako deseto leto pomladi, na kar si hitro opomore ter zopet rodi, kakor popred. Sad se odlikuje po svoji prikupljivi zunanji lepoti, kakor tudi po svojem žlahtnem okusu, ter se plačuje po 25—30 fl. štertink in še dražje. Pozná se pa to pleme kaj lahko od vsakega drugega po svojih gostih in velikih popkih, kakor tudi po velikem puhu, s katerim so zlasti enoletne mladike pokrite. Stori pa to jabelko v vsaki zemlji in v vsakem obnebju. Na Francoskem se to jabelko radi svojih vrlin imenuje „rajneta vseh rajnet.“

Velika kaselska rajneta ima precej trd, z gostimi in drobnimi pikami posut les. Jabelko je veliko, okroglo in tudi gosto pikasto, kakor les, ter je izvrstnega okusa; trpi do februarja in marca in se drago plačuje. Stori pa v vsaki zemlji.

Kanada rajneta, je veliko peterorobato jabelko. Drevo raste krepko, je silno rodovito in stori tudi v bolj hladnem obnebju. Ker pa debeli sad veter rad pred časom odrese, zato je dobro, da se drevo sadi bolj v zavetja. Poznam posestnika, ki je l. 1878. štertink kanada rajnete prodal za 45 fl. takoj pod drevesom. Dotični kupec je prevzel tudi vse troške za spravo ter je potem jabelka poslal naravnost v Petrograd. Lastnik drevesa pa je dejal, da mu je ono drevo samo že vrglo več nego 600 fl. v gotovem.

Harbertova rajneta je nekoliko podobna sevnški voščenci. V drevesnici raste drevo kaj lepo in baje posebno stori v bolj vlažnih legah.

Oberdikova rajneta je debelo, okroglo, početkom zeleno, pozneje rumenkasto jabelko s široko odprto muho. Drevo raste krepko in močno in g. R. Dolenc to pleme kot posebno izvrstno v zasajenje priporoča.

Slomšca se prišteva maslenkam in je brez dvoma ena najboljših žlahtnih hrušek. Na Češkem se imenuje česka narodna hruška in je jako razširjena. Vredna je pa, da se tudi pri nas kolikor mogoče pomnoži. Drevo raste hitro in to kaj lepo piramidalno in stori tudi še v gorskem obnebju. Ugaja ji pa vsaka zemlja, ako je le dovolj globoka, kar sploh vse hruške zahtevajo zato, ker poganjajo korenine bolj v globočino. Kaj lahko se od drugih hrušek pozna po vršičkih z rudečkastimi listi. Sad je početkom zelen, pozneje pa nekoliko porumeni in je njegovo meso nekoliko plivko, kakor surovo maslo ter je izvrstnega okusa. Ako se prodava na drobno, kar je zlasti blizu mest in drugih naselbin navada, tedaj se lahko po 10 kr. dobi samo za eden sad. Ohrani se pa do meseca januarja. Vsa ta plemena so tudi proti mrazu precej neobčutljiva, kar priča to, da v moji drevesnici l. 1887 in 1888, nobeno ni zmrznilo, da-si je bilo po 16° do 18° R. mraza.

Toliko v pojasnjenje. Tistim gg. pa, kateri v sadjarstvu še morebiti niso dovolj izkušeni, naznanjam, da sem vselej pripravljen pismeno odgovarjati in ni treba drugega, nego, da se pridene znamka ali pa dopisnica za odgovor.

Konečno pa želim vsem gg. dosti sreče in uspeha v korist našega ljudstva in čast domovine ter se nadjam, da vsi postanejo sčasoma goreči in navdušeni prijatelji umnega sadjarstva.

Fr. Praprotnik.

Šmarje. Šmarijsko-Rogatsko učiteljsko društvo zborovalo je letos tretjekrat v Šmarju, dne 3. maja. Rádi poznega prihoda kolegov naših iz celskega okraja, pričelo se je zborovanje še le ob 12. uri. Došle goste je pozdravil v imenu trga občinski odbornik g. H. Tančič, v imenu društva pa njegov predsednik g. E. Blenk. Najvažnejše točke tega zborovanja so bile a) Lavtarjevo metrično

računilo in b) razprava pravil „Zaveze slov. uč. društev“. Ker je referent za a) g. V. Strmšek odšel radi bolezní na odpust, razkazoval nam je ta novi izúm uènih pripomoèkov g. Fr. Šetine. G. referent je prisposodil Lavter-jevo metrièno računilo názorno z ruskim računskim strojem — g. prof. Lavtar je za to zborovanje svoje metrièno računilo navlašč doposlal, za kar smo mu vsi hvaležni — naglašal njegovo prednost in pripravnost v nazornem računskem poduku. Posebna debata se o tem stroju ni storila. — Potem sta razpravljala gg. Iv. Debelak in R. Knaflíè naèrt pravil „Zaveze“ ter naglašala, da je ta naèrt nekoliko pomanjkljiv, da bi se torej naj v nekaterih toèkah dopolnil, oziroma predrugail. Ker bi se posebna debata o tej toèki vlekla odviše na dolgo in široko, se doloèi, da se naj gg. poroèevalca v predrugajenju pravil združita, na podlagi tega se otvori pri prihodnjem zborovanju, koje izsledek se kot želja našega društva javi takoj slav. osnovalnemu odboru. Društvo doloèi, da zborujemo prihodnjiè dne 7. junija na Ponkvi. Po zborovanju razkazoval je gostom g. Fr. Jurkoviè učila Šmarijske šole, katere je sam izdelal ter pokazal, da je v stroki mehanike kaj spreten.

Koneèno so se ponudile gg. udom in gostom v nakup sledeèe knjige: Ped. letnik 1887. Obèno vzgojeslovje. Pripovedka o vetru. Zabavišèe slov. otrokom. Prizori iz otroškega življenja. Knjižnica za mladino. Pregovori in réki. Gluhomutee. Metrièno računilo in Domoznanstvo Ormoškega okraja. — Po zborovanju je bil skupen obed in vesela zabava.

Od Gornjegagrada. Novo ustanovljeno učiteljsko društvo za okraj Gornjigrad je imelo dne 1. majnika t. l. svoje obèno zborovanje v Gornjemgradu in je bilo mnogoštevilno obiskano, kar svedoèi, da učiteljstvo tega okraja dobro uvažuje pomen združevanja, kar nam je osobito dandanašnji neobhodno potrebno. Odkritosrèno želim, da bi novo društvo se lepo razvivitalo, ter v bratovsko ljubeznjivem medsobojnem navdušenem delovanju vseh p. n. udov prav krepko vspevalo v èast in blagor društva, narodnega šolstva in milega nam naroda slovenskega, po geslu: „Vse za vero, dom cesarja!“

Ko se je bilo dovoljno število udov zbralo, otvori predsednik zaèasnega vstanovljalnega odbora, učitelj g. Ivan Kele sejo s prisrènim pozdravom do navzoèih, navduševaje je, da se poèetega dela z vsemi moèmi lotimo, krepko a previdno nadaljujemo, ter do zaželjenega, vgodnega vspeha doženemo, opominjaje naj vedno delujemo odkritosrèno, kolegijalno, v bratovski ljubavi, nikoli pozablja na geslo: vse va vero dom cesarja, katerega naj Bog živi! — Trikratni Živijo!!! klici na presvitlega cesarja so se odmevali po sobi. Potem preèita dopis, vsled katerega se nam naznanja, da visoko c. kr. namestnišvo vstanovljenje uč. društva za okraj Gornjigrad dovoljuje. Na to vršila se je zvolitev odbora novo vstanovljenega društva. Bilí so izvoljeni sledeèi gg.: Ivan Kele, učitelj v Novíštífti predsednikom, Fran Žolgar, nadučitelj v Reèici namestnikom in blagajnikom, Matevž Dediè, učitelj v Boèni tajnikom, Jože Tièar, nadučitelj pri sv. Francíšku in Anton Žagar, učitelj na Gorici odbornikoma. Akoravno težkim srcem, osobito ker je preoddaljen in z delom skoraj preobložen, prevzame Ivan Kele predsedništvo, zahvaljevaje se za skazano mu èast, odkrito proseè in želeè, da ga blagovolijo vsi udje prav krepko podpirati, da ne bode društvo samo po imenu, nego, da bode pokazalo tudi dejansko, kaj zloznost premore, ako je le kaj potrebne, trdne volje. Na to predlaga g. Anton Žagar, naj društvo takoj pristopi k „zvezi slovenskih učiteljskih društev“ kar se je brez vsakoršnega oporekanja soglasno vsprejelo.

Potem se je pogovarjalo še o marsièem, zmes tudi važnem, o èem se pa je sklenolo, da se sedaj še ne objavlja, nego kar se da, za sedaj še privatnim potom potrebno pozvé in vkrene. Ko smo še sklenoli, da se dne 21. ju nija snidemo pri blagih tovariših na Reèici in ker je bil s tem za danes dnevni red dokonèan, zakljuèi predsednik sejo.

Pri kapljici rujnega vinca zabavljali smo se med vrhlimi Gornjegračani ter kratkočasil z raznimi pogovori in prijetnim petjem, dokler ni solnce od nas poslovilo se, kakor smo se radostnim sreem razišli, dal Bog da bi se tako veselo zopet snidli! Na zdar!!! J. K.

Od štajersko-hrvaške meje. Lanski „Popotnik“ prinesel je važno razpravo „Gluhomutee in nja obrazovanje“ iz veččega peresa marljivega pisatelja g. J. Koprivnika, ki je izišla tudi v posebni knjižici. Sigurno bode slovensko učitelje zanimalo zvedeti, kako je omenjeni spis našel tudi v Hrvatih zaslužen priznanje. V „Književni smotri“, št. 3. 1888, str. 20 čitamo nastopno jako laskavo oceno: „U ovoj se knjižici u kratko sve razpravlja, što na obrazovanje gluhonijemih spada. Prema (proti) namjeni, koju si je pisac postavio, da naime (namreč) slovenskim učiteljima napiše naputak (navod), što im je i kako im je sve raditi (delati) kod obuke (pri poduku) gluhonijeme djece, te da pokaže, kako se s njima postupati ima i u roditeljskom domu, razdijelio je on i svoju knjižicu u dva dijela“... Po navedenju vsebine teh oddelkov knjižice, glasi se recenzija dalje: „Pisac je jako lijepo svojoj zadaći zadovoljio, razloživ jasno i pregledno sve, što je pučkomu (ljudskemu) učitelju nužno i potrebno, da o tome zna. Kako sva ta stvar kod nas još (še) na ugaru (v prahu) leži, pa nam i naša literatura o tome, izuzam može biti dva tri članka, baš ništa ne pruža (nudi), gdje bi se naš učitelj potanje (natančneje) u to uputiti mogao, nego odmah za tuđim knjigama pozizati mora; to mi ovu knjižicu toplo preporučujemo našim hrvatskim in srbskim učiteljima. Mi izgledamo, da slovenski učitelji nas podpomažu (podpiraju) u našem radu (delu), pravedno (pravično) je, da i mi nje podpomagnemo u njihovom. A ovakovo čovjekoljubivo nastojanje (trud) to i potpunoma zaslužuje.“

To so vrlo lepe misli, vspodbujajoče k vzajemnosti mej slovanskimi učitelji! Iz navedenega pa še lahko razvidimo, kako pazljivo zasledujejo hrvaški tovariši našo delavnost na pedagogično-literarnem polju ter vsak duševni izdelek naš toplo priporočajo hrvaško-srbskemu učiteljstvu. Živila taka vzajemnost! Saj je pa tudi treba, da se mejsobno podpiramo pri svojih književnih podvzetjih; le tedaj bode pedagogična književnost tu in tam vspevala, kakor je od sreča želeti. Zlasti Slovenci smo maloštevilen narod ter nam i možno pri najbolji volji osnovati za vse stroke človeškega znanja potrebno obširno književnost. Zato nam je živa potreba opirati in naslanjati se na močnejši slovanski narod hrvaško-srbski, s kojega vže lepo razvito literature se lahko mi brez posebnih težkoč okoristimo. Pred vsem nam je pa treba, da kažemo slovansko vzajemnost in slogo tudi dejanski.

Dne 12. aprila t. l. zbralo se je v Zagrebu več odličnih možev, da se pogovoré, kako bi se uredil zavod za gluhoneme. Izbral se je odbor, ki bode izdelal predloge za prihodnjo konferencijo. Sklenilo se je tudi, da naj odbor svoje delo také uredi, kako bi se mogel ustanoviti zavod za gluhoneme in slepe.

Radivoj Popović, učitelj gluhonemih v Mitrovici, hoče pa na hvalevreden način preskrbeti potrebno vsoto za tisek „Abecednika za gluhoneme“. Kakor javlja „Novi Vaspitač“, prevle je dramo „Gluhonijemi ili opat de l' Epe“, katere čisti dohodek je namenjen pred spomenuti svrhi.

Hrvati dobé kmalu novi šolski zakon, s katerim želi vlada vstreči željam srbskega prebivalstva. Mesca decembra 1887. vže izročila sta Vaso Gjurgjević in Petar Mandić v imenu kluba srbskih poslancev hrvaškemu banu memorandum, v katerem zahtevajo predruženje šolskega zakona v toliko, da se jim v šoli osigura pravoslavna vera in cirilsko pismo. Tekst omenjenga memoranda prinesel je „Napredak“ še le v 9. šte. — Kakor poročajo novine, zbral se je 26. aprila tudi srbski metropolitanski šolski svet, da odpošlje deželni vladí svoj memorandum, kateri pa pride prepozno, ker je vlada za namerjajoči zakon dobila vže prvo sankcijo.

Predlog kneza Liechtenstein-a ni le po nepotrebnem vznemiril duhov v Cislitaviji nego dal je povod mnogim v Hrvatski, da govoré o konfesionalni šoli, pisó raznoterosti o osnovni šoli hrvaški ter napadajo hrvaško učiteljstvo. V „Napredaku“ št. 8 priobčil je zató Gjuro Turić „Nekoliko pitanja, upravljewa zagovornima konfesijske škole,“ kjer odgovarja ónim pisacem ter jim stavi vprašanja, na koja jim manjka vsak odgovor. To je vrlo, da se hrvaško učiteljstvo možato postavi v bran svoji časti.

Omeniti še mi je, kakó piše „Književna smotra“ v 4. št. o „Pedagogičnem društvu“ v Krškem. „Slovensko veoma okretno „pedagoško društvo“ v Krškem, koje je lani izdalo „Pedagogički letnik“, izdat će ga i za tekuću godinu (leto). Isto je društvo izdalo svojom nakladom (založbo) takodjer (tudi): „Obćno vzgojeslovje“, „Pouk o črtežih“. Mi se od srca radujemo tomu radu pobratimskoga nam i susjednoga društva, i želimo mu puno sreće; ali je svakako šteta (škoda), da se takov rad ne pokreće iz srca slovenskoga naroda, iz njegova glavnoga grada (mesta).

Boril.

Janez Glinšek. †

Tudi Tebe, brate mili
Ojstra kosa vzela je; —
Tvoji klici so vtihnili,
Boljša sreča Ti cvetě.

Dne 13. marejja t. l. umrl je v Dornavi po kratkej bolezni naš predragi tovariš gosp. Janez Glinšek. Narodil se je 3. junija 1846. leta v Gornji Hudinji pri Celju od priprostih, kmečkih, pridnih starišev. V ljudsko šolo je hodil v Celje, kjer je pozneje izvršil še dva razreda realke. Na to je vstopil v tamošnjo preparandijo, katero je obiskoval leta 1865. in 1866. — Leta 1866. po napovedanej vojski na dve strani se je obče mobilizovalo, še zraven tega so se nabirali prostovolci.

To je ohrabilo več dijakov celjske gimnazije vstopiti v razne polke. Tudi naš Janez se oglasi za branitelja domovine in očetnjave, ter vstopi kot prostovolec v domači polk štev. 47. — V kratkem je stal naš polk pred Kraljeyim Gradcem, kjer se je naš Janez hrabro bojeval in toliko odlikoval, da je na bojišču poddesetnik postal. Po sklenjenem miru se je začela demobilizacija. Rezervisti so se poslali na odpust, prostovolci pa se poslovili iz armade.

Tako pride tudi on srečno v domovino, ter se poprime svoje izobražbe. V Mariboru je sedaj poprej zamujeno privatno popravil in tam 3. nov. dobil od ravnatelja č. g. Franca Janežiča zrelostno spričalo za podučitelja na trirazrednih ljudskih šolah sé slov. in nemškim učnim jezikom.

V Celju je nastopil prvo podučiteljsko mesto. 1887. leta pride k novačenju. Njegovi predpostavljeni bili bi ga radi oprostili, a komisija vzeme ga vnovič v 47. polk, v katerem je v polajšavi za učitelje služil in dobil za vdeležbo pri vojski 66. leta „vojniško medaljo“.

Kot podučitelj je služil potem še pri Kapeli bl. Radgone, dalje kot učitelj pri sv. Trojici v Halozah, od koder je prišel 15. marejja 1870. l. za prov. učitelja in šolskega voditelja v Dornavo. Tukaj je deloval do svoje smrti. V spomladi 1877 l. je napravil v Ljubljani skušnjo sposobnosti, ter postal stalno nameščen. Kot učitelj je rajni svoje dolžnosti vestno izpolnjeval; v svojem obnašanju je bil miren, bogaboječ, varčen in značajan. — Bolezen je imel kratko. En teden pred smrtjo so se mu vnela pluća. Pomoči se ni dalo, spravil se je z Bogom in tako 13. marc. t. l. prezgodaj pa mirno zaspal, zapustivši žalujočo ženo in 6 otrok. Bil je žrtev slabega tamošnjega stanovanja.

Da je bil rajni zelo priljubljen, videlo se je očitno pri pogrebu 15. marecja. Prečastiti gosp. gvardijan in župnik o. Benko Hrtiš storil je mnogo za časten pogreb. Spremljal ga je na zadnji poti on z domačimi č. gg. duhovniki in še privabil mestne färe gospode, dalje so pokojniku skazali slednjo čast: okrajni šolski nadzornik g. Ivan Ranner z 38. učitelji ptujskega okraja, šolska mladež iz Dornave in Ptujske okolice in mnogo ljudstva z žalujočimi zaostalimi in žlahto.

Jokajoči njegovi učenci so ganili vsakega vdeleženca globoko v srce. Učitelji smo mu zapeli še v slovo „Blagor mu“. Rakev sta kinčala dva posebno lepa venca, darovana od učiteljev okoliške in mestne šole v Ptuj.

Zvestemu prijatelju in tovarišu, ki je bil tudi stalen podpiratelj „Popotnika“ kličemo: Z Bogom, predragi Janez, z Bogom! — Bodi Ti zemlja lahka in počivaj v miru, dokler se ne snidemo zopet skupaj tam nad zvezdami!

Ptujska okolica, 30. aprila 1888.

A. P.

Novice in razne stvari.

[Presvitli cesar] podaril je krajnemu šolskemu svetu v Črnomlju za zgradbo čveterorazrednice 300 gld.

[Odlikovanje.] Marljivi naš sotrudnik, nadučitelj v Rajhenburgu, gosp. Fran Jamšek, dobil je za svoje zasluge naslov ravnatelja. Čestitamo!

[Umrli] je 2. t. m. ob 8. uri zvečer po kratki in mučni bolezni g. Martin Krek, učitelj v Smledniku, v 56. letu svoje starosti. Naj v miru počiva!

[Graško vseučilišče] ima v drugem polletju vpisanih 1238 velikosolcev. Med temi je 100 bogoslovcev; 464 rednih in 36 izrednih pravoslovcev; 472 rednih in 16 izrednih medicincev; 53 rednih in 16 izrednih modroslovcev in 81 farmacevtov.

[Pravično rešen priziv.] Iz Šmarja se nam piše: Trg in okolica Šmarje pri Jelšah sta vložila na vis. naučno ministerstvo priziv proti ukazu dež. šol. sveta, kateri ukazuje, da se mora nemščina že v 2. šolskem letu podučevati izven tega pa še v 4. razr. računstvo in zemljepis v nemškem jeziku. Vis. naučno ministerstvo je dotični ukaz razveljavilo ter odgovorilo, da se začne nemščina kot predmet še le v 3. šolskem letu po tri ure, v ostalih šolskih letih pa po štiri ure na teden in da se otroci, katerih stariši ne želé nemščine in ako so to izjavili začetkom leta šolskemu vodstvu, oproste od tega predmeta, v vseh drugih predmetih pa je jedino le slovenščina učni jezik. Vse drugačne izjave po časopisih so pretirane in neresnične.

Vabilo. Brežiško-Sevniško učit. društvo zborovalo bode 22. maja v Brežicah ob 10. uri s tem-le vspeedom: 1. Petje. 2. Zapisnik in dopisi. 3. Predavanje gospoda med. dokt. Keppa: „Das Verhalten der Lehrer beim Auftreten von Infectiouskrankheiten“. 4. Posvetovanje o zadevi „zveze slov. učiteljskih društev“. 5. Posvetovanje o preosnovi društvenih pravil. 6. Nasveti. — Odbor ima ob 9. uri predposvetovanje o društvenih zadevah. K obilni udeležbi vabi odbor.

NATEČAJI.

Štv. 201.

II.

Podučiteljska služba.

Na trirazredni ljudski šoli v Črešnovcu se podučiteljska služba z dohodki IV. plač. razreda in prostim stanovanjem umešča.

Prošnje naj se do konca meseca maja t. l. krajnemu šolskemu svetu v Črešnovcu pošljejo.

Okr. šolski svet Slov. Bistriški, dne 28. aprila 1888.

Predsednik: *Hein s. r.*

Štv. 206.

II.

Učiteljska služba.

Na enorazredni ljudski šoli v Št. Martinu na Pohorju se učiteljska služba z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem umešča.

Prosilci za to mesto naj pošljejo svoje redno obložene prošnje z dokazom, da so vsposobljeni subsidiarično, podučevati katoliški veronauk, do konca meseca maja t. l. krajnemu šolskemu svetu v Št. Martinu na Pohorju.

Okr. šolski svet v Slov. Bistrici, dne 30. aprila 1888.

Predsednik: **Hein s. r.**

Štv. 640.

Učiteljske službe.

V Ptujem šolskem okraju se tudi provizorično sledeče učiteljske službe nameščajo:

- a) ena učiteljska in ena podučiteljska služba na trirazrednici pri sv. Urbanu, IV. plačilna vrsta; sledna služba s prostim stanovanjem;
- b) ena podučiteljska služba na trirazrednici pri sv. Barbari v Halozah, IV. plačilni razred, in s prostim stanovanjem;
- c) ena podučiteljska služba pri sv. Janžu na dravskem polju, in ena v Majšpergu (Monsberg), IV. plačilnega razreda, in vsaka s prostim stanovanjem;
- d) ena podučiteljska služba pri sv. Trojici v Halozah, IV. plačilnega razreda.

Prosilci, nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje do konca meseca junija t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu vložijo.

Okr. šolski svet v Ptuj, dne 26. aprila 1888.

1-3

Predsednik: **Marek s. r.**

Zahvala.

Povodom smrti blage in nepozabljive soproge oziroma matere, gospe Viktorije Kóvačić so nam došla od vseh strani pomilovalna pisma, razven tega so skazali rajni vsi gg. kolegi in kolegije iz okraja zadnjo čast. Vsem, kateri so v to aženje in zmanjšanje naših bolečin in britkosti kaj pripomogli, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Ljutomer, dne 8. maja 1888.

Jakob Kóvačić, učitelj kot soprog.

Samo, Mirko, sinova.

ŠOLSKE PESMI

Ravnokar so prišle na svetlo:

ŠOLSKE PESMI,

nabral in izdal **Gabrijel Majcen**.

— I. stopnja. — Cena 15 kr. —

Kdor jih želi dobiti poštne prosto po pošti, naj pošlje po nakaznici 17 kr. — Gg. učiteljem, kateri bi knjižico v večjem številu širili mej mladino, dobé pri 12. eno po vrhu. — Druga in tretja stopnja sledite.

Theodor Kaltenbrunner,

trgovec s knjigami, umetninami in muzikalijami v Mariboru o. Dr.